

PÖRÖRKERT

- Attrakció, gyerekek! -

Kalendárium

- Pünkösdi hava

Természetrájk

- Sárgarigó, pipacs

Mese

- A pletykás asszony

Ügyeskedj!

- Keress! Találd! Számold!

Információk

- Mit? Hol? Mikor?

Lovagi torna

- A Barátság-völgye

Május - Tavaszutó, Pünkösdi hava

Piros pünkösdi napján
mindenek újulnak,
a kertek, a mezők
virágba borulnak,

Az év ötödik hónapját a rómaiak a meglelt korúak (maiores) tiszteletére nevezték Maiusnak. A görögöknél egy nimfától, Maiától kapta a nevét. Nem véletlenül, mivel ezek a nagyon hosszú életű istennők a természet erőit testesítették meg, ezen kívül még a fiatalság és szépség jelképét is láthatjuk bennük.

A május valóban a természet szépségét és fiatalságát hordozza teljes pompájában. Beteljesül a tavasz ígérete: lombkoronát öltenek a korábban még csak levélrügyeket dajkáló fák, illattal, madárhanggal dúsul a természet.

Május 1-je a tavasz napja. A májusfa a természet újjászületésének szimbóluma, és szerelmi ajándék is lehet. A magyar nyelvterületen általában május 1-jére virradóra, néhol pünkösdkor állították. A legények által készített májusfa lehet sudár, esetenként kérgétől megtisztított fa, amelynek csak a tetején hagyták meg a lombját. Az udvarlási szándék komolyságát jelezte a fa fajtája és nagysága.

Május 4-e Flórián napja, aki a tűzoltók és a tűzzel dolgozók (így a kovácsok, pékek, kéményseprők, fazekasok) védőszentje.

Május 12-13-14-e Pongrác, Szervác és Bonifác ókeresztény vértanúk ünnepe, akik a hitükért haltak meg. „Szervác, Pongrác, Bonifác, mind fagyosszentek, hogy a szőlő el ne fagyjon, füstöljenek kendtek!” Mint ahogy egy régi rigmus is hirdeti, a tavaszi meleg időjárás május közepe felé hirtelen hidegre fordulhat. Ezért szokták az uborkát, babot, paradicsomot fagyosszentek után ültetni.

Május 16-a Nepomuki Szent János napja. A gyónási titkot megőrző vértanú ünnepe. A hajósok, vízimolnárok, hídvámosok védőszentje. A szobra általában vizek közelében áll.

Május 25-e Orbán napja. A néphagyomány a fagyosszentek közé sorolja. Az Orbán-napi hideg a szőlőnek árt leginkább, ezért sokfelé emeltek szobrot a szentnek a szőlőben, és ezen a napon körmenetben keresték fel. A szőlőhegy védelmét és bő termést várták tőle.

Idén május 9-ére esik áldozócsütörtök, Jézus mennybemenetelének ünnepe (a húsvét utáni 40. nap). Az egyház az évi egyszeri áldozás határidejéül ezt a napot szabta meg.

Május 19-20-án ünnepli a keresztény egyház pünkösdi ünnepét annak emlékére, hogy Jézus mennybemenetele után a Szentlélek szállt az apostolokra. A húsvétot követő 50. napra esik pünkösdi (mozgóünnep május 10. és június 13-a között). Ilyenkor több régi búcsújáró helyen búcsújárónapot tartanak (Csíksomlyón, Andocsón, Mátraverebélyen). A középkorban a szél zúgását (mely a Szentlélek eljövételét előzte meg) kürtökkel, harsonákkal utánozták. Ilyenkor sokfelé szokás a pünkösdi király-választás, akit lóversennyel vagy más ügyességi próbával választanak ki. A pünkösdi király egy évig minden lakodalomba, mulatságra hivatalos volt; lovát, marháját társai őrizték. Pünkösdhöz fűződik a pásztorok megajándékozása is. Hajdúböszörményben pl. minden pásztor, gulyás, juhász kapott ajándékba kalácsot és egy liter bort. A pünkösdi hiedelmekhez tartozott, hogy ilyenkor a házakra, istállókra zöld ágat tettek a rossz szellemek távoltartására.

A pünkösdi utáni vasárnap (idén május 26.) a Szentháromság vasárnapja. A Szentháromság legjellemzőbb egyházi ábrázolása a sugárzó nappal (vagy istenszemmel) kitöltött háromszög. Valószínűleg ez a szimbólum jelenik meg a parasztházak háromszög alakú, napsugaras homlokzatain. S mivel e hónap első vasárnapja anyák napja, és az utolsó vasárnap pedig gyermeknap - így kívánok minden kedves édesanyának és gyermeknek vidám, játékokkal teli, mosolygós ünnepet.

Márta

Május

Jeles napok:

Május 1.: A munka és a tavasz ünnepe

Május 4.: A Magyar Tűzoltók Napja

Május 5.: Anyák napja (május első vasárnapja)

Május 7.: A Nemzetközi Tejnap (május első keddeje)

Az anya nélkül nevelkedő gyermekek napja

Május 8.: A Nemzetközi Vöröskereszt Napja

Május 10.: A Mentők Napja

Május 12.: Az Ápolónők Nemzetközi Napja

Május 15.: Az Állat és Növényismeret Napja

A Család Nemzetközi Napja

Május 18.: A Múzeumok Nemzetközi Napja

Május 22.: A Kihívás Napja (május utolsó szerdája)

Május 26.: A Nemzetközi Gyermekeknap (május utolsó vasárnapja)

Május 28.: A Madarak és Fák Napja

Május 31.: Nemdohányzó Világnap

Vallási ünnepek:

Május 1.: Szent József, a munkások védőszentje

Május 3.: Szent Fülöp és Jakab apostolok

Május 4.: Szent Flórián, a tűzoltók védőszentje

Május 9.: Áldozócsütörtök, Urunk mennybemenetele

M. 12-13-14.: Pongrác, Szervác, Bonifác - fagyoszentek

Május 16.: Nepomuki Szent János ünnepe

Május 26.: A Szentháromság vasárnapja

Kedves Olvasó!

Májusi számunkban a tavasz végén már tömegesen virágzó pipacsról és a kertek, parkok gyakori lakójáról, a sárgarigóról szeretnénk beszámolni Nektek.

Valamikor a május végi, júniusi határ piroslott a sok lángoló pipacstól. Ám az östermészetből hamar kiszorultak, mintha a réteken, domboldalakon nem találnánk helyüket. Igazán a szántókon, művelt – forgatott mezőgazdasági földeken érzik jól

magukat. Itt olykor tömegesen fordulnak elő.

A pipacs egyházi növény, amely akár 50 cm magasra is megnő. Színéből adódóan a feltűnő és igen elterjedt szántóföldi gyomnövényeink közé tartozik.

A növény minden része mérgező tejnedvet tartalmaz. Mindezek ellenére, szirmait összegyűjtve gyógynövényként is számon tartjuk.

A sárgarigóról azt talán kevesen tudjátok, hogy igazán semmi köze nincs a rigóhoz. Ugyanis a madárrendszertanban a varjúfélék közelében kapott helyet. Ám a fák ágai közt megpillantva inkább a rigók jutnak az eszünkbe, mintsem a varjak. A hímek fekete szárny és faroktolluk kivételével sárga színben pompáznak. A tojók egyszerűbb „ruházatot” viselnek, sárgászöld tollazatuk alul foltozott. A fiatal sárgarigók is rájuk hasonlítanak.

Fő táplálékuk a hernyók, a rajzáskor cserebogarakat is szedegetnek a tölgyfáról. Telt zenéjű „huncut a bíró” kiáltását minduntalan hallhatjuk. Ez a hang, úgy látszik, a seregélyeknek is tetszik, mert kitűnően tudják utánozni. Így sokakat becsapott már a március derekán felhangzó „huncut a bíró” kiáltás. Pedig még nincs is itt a sárgarigó!

Afrika déli, trópusi tájain töltik a telet, és csak április végén, május első napjaiban érkeznek vissza. A kései érkezés miatt a költéshez is későn kezdenek hozzá. Ráadásul igazi „művészi” fészket építenek, amely elkészítésére időre van szükségük. A fészkepítésben a hím és a tojó egyaránt kiveszi a részét. Először egy villás ágat átszőnek mindenféle növényi szállal, mint pl.: szőlőkötésnél elhajlított rafiával, és csak ezután készítik el fészket, amely így lóg a levegőben. Többnyire a magas nyárfákat, gyümölcsfák embermagasságú ágait találják alkalmasnak a fészkekrákásra.

Május 2. hetében vagy júniusban tojja le a fészkekbe 4-5 rózsafehér alapon feketén foltozott tojásait. A tojó kotlik elsősorban, de párja rendszeresen felváltja a déli órákban, így ő melengeti a tojásokat, míg az anya eleség után néz. A kis fiókák 14-15 napra kelnek ki, és szinte ugyanennyi idő múlva hagyják el a fészket. Nyár vége felé a húsos gyümölcsű barack- és körtefákon torkoskodnak, de a bodza fekete bogyóit is lecsipegetik.

Hazai sárgarigóink augusztusban indulnak dél felé, de az északabbról jövő társaikat még szeptemberben is láthatjuk átvonulni.

Viki

A pletykás asszony

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy ember s egy asszony. De az asszony olyan asszony volt, hogy a kicsiből szeretett nagyot csinálni. Jókat hazudott. Az ura szidta is ezért eleget.

- Asszony, asszony, már megint miket beszélsz!

De az letagadta volna még az Istent is az égről, hogy ő nem hazudott, nem mondott ilyet meg olyat. Gondolta magában az ura, megállj, mert egyszer kipróbállak.

Úgy is történt. Egy reggel az ember csak húzódik, húzódik, s nem akar felkelni. Azt mondja neki a felesége: - Keljen fel, na! Meddig kótol még ott az ágyban?

- Jaj, asszony! - sopánkodik az ura.

- Nem akarok felkelni.

- Hát ugyan biza miért?

- Nem mondom meg neked.

- De mondja csak, mért nem akar felkelni?

- Jobb, ha hallgatok! Ugyanis futsz, s azon nyomban elmondod másnak - így az ember.

- Én, itt törjön ki a nyavalya! Száradjon le a nyelvem, ha én egy szót szólok valakinek! Nem szólok én semmit, csak mondja! - bizonykodik az asszony.

- Hát hajolj ide közelebb!

Az asszony odahajolt, odadugta fülét.

- Hallod-e, mi történt velem! - kezdi az ember.

- Ugyan biza miféle?

- Eh, jobb, ha nem mondom meg, mert ha megmondom, abban a szent minutumban elmondod.

- Nem mondom én, itt üssön meg a guta! - esküszik az asszony.

A jó Isten tudja, miket nem mondott még magára a nagy fogadkozásban.

- Hát jól van - mondja megint az ember -, gyere, hajolj ide, nehogy valaki meghallja!

Nem akarok a falu szájára kerülni. Nézz csak ide, mi történt velem! Az éjjel tojtam egy tojást.

- Ugyan, menjen már! - nevetett az asszony.

Erre kihúzott az ember egy tojást a dunyha alól, amit azelőtt egypár perccel dugott oda. De csak ki akarta próbálni a feleségét.

- Jaj, mutassa csak, milyen tojást?

Tisztára olyan, mint egy tyúktojás! - álmélkodott a felesége.

- Olyan hát, csak egy kicsit hosszabbacska.

Forgatja az asszony a tojást, nézegeti.

- Jaj - azt mondja, most jut eszembe, el kell futnom a kútra vízért.

Persze nem kellett a víz, csak azért ment el, hogy valakinek elmondhassa, mi történt az urával.

Kapta is a vizeskártyát, s elfutott a közös kútra. S ahogy ott a vizet meríti, hát odajön a szomszéd menyecske. Megszólítja őt az asszony:

- Hallod-e, Rózsi, hogy járt a sógorod!

Mert az asszony férje a menyecske sógora volt.

- Ugyan biza hogy?

- Megtudhatod, de nehogy elmond valakinek!

- Nem mondom én - fogadkozik a menyecske -, nem szólok egy szót sem.

- Mégsem mondom meg neked, mert tudom, milyen vagy, abban a helyben elmondod.

- Nem mondom én - erősködik Rózsi -, itt törjön ki a nyavalya, ha én elmondom!

- Hát - mondja végre az asszony -, hallod-e, sógorod az éjjel megojtott két tojást.

Berecki Rebeka, 9 éves

- Csak nem?
- Abbiza meg. Itt üssön meg a guta, hogyha nem kettőt tojt.

Jól van, megyen haza a menyecske, s újságolja az anyjának:

- Jaj, anyóka, hallja-e, mi történt?

- Ugyan biza miféle, édes leánykám?

- De nehogy elmondja valakinek!

- Nem szólok én senkinek egy szót se, csak mondjad!

- Hát most mondja Anna néni, hogy a sógor megojtott három tojást, s úgy karicsál az ágyban, mintha kotló volna!

- Ó, menj el, te! - tamáskodik az anyja.

- Úgy biza, most mondta Anna néninek.

- Jaj - mondja erre az anyja -, csak átmegegyek a szomszédba, elkérem a tejverő dézsát keresztapádtól! - el is futott, s mondja a komasszonnyának:

- Komassszony, kend hallotta-e?

- Ugyan biza mit, te?

- Hát, hogy a sógorral mi történt az éjjel.

- Miféle, te?

- Hát nem hallotta? Megojtott.

- Ó, menj el, te! Hát ez igaz volna?

- Igaz biza, négyet, s a szalmazsákból mind kitepte a szalmát, s csinálja a fészket. Senkit sem enged közel magához, úgy károg.

Nahát estére a faluban mindenki tudta, hogy mi esett a sógorral. Még a bírós is.

Parancsolja rögvest: meg kell a dobot verni a szomszéd faluban, hogy mindenki tudja, mekkora csuda történt.

Fogta is a kisbíró a dobot,

s a következő faluban kidobolta, hogy itt és itt ebben a faluban, nem tudom, hogy milyen Jóska kilencvenkilencet tojtott, s ki is költötte mind kilencvenkilencet. Harminc darab jércike lett, de kilenc tojás záp maradt, s most a úgy rúg a kotló ember, hogy nem lehet közel menni a csirkékhez.

Nahát estefelé gondolja magában az ember, aki elhatározta, hogy kipróbálja a feleségét, hogy ő biza elmegyjen a kocsmába, s felhörpint egy pohárka pálinkát. De a kocsmában is mindenki csak róla beszélt.

Amikor belépett, és meglátták az emberek, a pohár majd kiesett a kezükből.

- Hát te itt?

- Itt. Miért?

- Hát nem a csirkékkel vagy?

- Én, miféle csirkékkel?

- Hát, amiket kiköltöttél!

- Én? Hogy költöttem volna?

- Hát azt beszélnek, hogy tojtál kilencvenkilenc tojást, s ki is költötted.

- Na látjátok. Reggel csak egyet dugtam a dunyha alá, próbára tettem a feleségemet egy tojással, s estére kilencvenkilenc lett belőle, ráadásul még ki is költöttem. Nahát, ilyen a pletyka - válaszolta az ember. - De nem csak az én feleségem ilyen pletykás, hanem a ti feleségetek is. Mert az én feleségem csak kettőről szólt, s mire a falun végigért, a másik faluban is megtudták, addigra kilencvenkilenc lett belőle, amiből kilencvenet ki is költöttem. Én most hazamegyek - mondta az ember -, és jól megverem a feleségemet. Ti is menjete haza, és verjétek meg a feleségeteket, hogy többet a kicsiből nagyot ne csináljon!

Aztán, hogy megverte-e vagy nem, én azt immár nem tudom, mert én úgy láttam, mint ti.

Szentendrén

1. Képrejtvények

2. A két egymás melletti szóban egy keresztnév bújt el. Keresd meg őket!

EPER NÓDÖGÉL
KAPA DÉLUTÁN
VAKAR CSIBE

NAPI RIGÓ
HAMAR CIPŐ
ÁSTA MÁSKOR

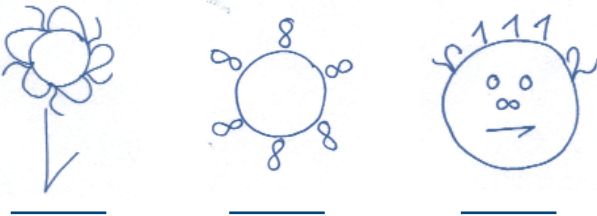
3. Mindegyik szóban egy szám bújt el. Keresd meg őket és utána végezd el a műveleteket is!

HÚSZSÍR - TERHÉT = ...
KÖTÉL + KEGYELEM = ...
HATALOM × FEGYVER = ...

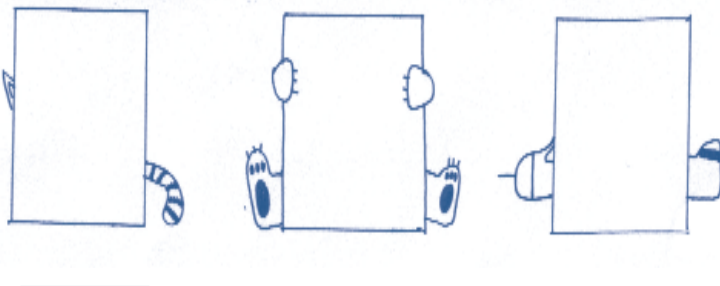
4. Cseréld ki ez első betűt egy másikkal és egy nevet kapsz!

MÉLA → ..... CSUTKA → .....
SIKLÓS → ..... PINCE → .....
VILLA → ..... TÁBOR → .....

5. Számokból rajzoltam képeket. Mennyi az egyes képek értéke? (A legnagyobb számra törekedj!)

6. Mik bújtak el a fal mögé?

Március egyik hűvös vasárnap reggelén Mindult el kis csapatunk Szentendrére, Zsófi és jómagam vezetésével a Marcipán Múzeumba. Az óbudai játszótérről egy anyuka és öt gyerek, míg a békási játszóról négy gyerek indult útra velünk.

HÉV-vel érkeztünk az ódon hangulatú Szentendrére. A hűvös szélnek köszönhetően - mivel mindenki fázott -, gyorsan megérkeztünk a múzeumba, ahová egy cukrászdán keresztül lehetett bejutni. A cukrászdában elámultunk a marcipán csodákon - volt ott húsvéti tojás, nyuszi, birka, piros rózsák, mesefigurák. De ez fel sem ért a múzeumban látottakkal; egyszerűen gyönyörű volt. A virágzó kaktuszoktól kezdve a hangszerekig mindent megcsodálhattunk marcipánból. Megnéztük a különböző mesefigurákat: Hófehérkét és a hét törpét a kis házuk előtt, Csipkerózsikát forgó tortán, Plútót, Donald kacsát, a Szépséget és a Szörnyeteget; történelmi személyiségek doborműveit: Széchenyi, Kossuth, Mária Terézia, Jókai, Sissi, Mátyás stb., a Parlamentet, kínai kertet, téli tájat, Michael Jackson életnagyságú marcipán mását, festett tányérokat és még ezer más gyönyörű figurát.

A nagy ámuldozás után a cukrászdában megkóstoltunk egy-egy sütit. A cukrászda érdekessége volt, hogy a falon marcipánból készült képek voltak híres magyar közéleti személyiségekről, például Vágó István, Szabó István, Hernádi Judit.

Ezután elindultunk egy városnéző sétára. Végigmentünk Szentendre múlt századot idéző utcáin, megnéztük a templomokat, és egy rövid sétát tettünk a Duna-parton, amit a gyerkőcök nagyon élveztek, hiszen minden fellelhető kavicsot a Dunába dobáltak.

Ezután már csak az maradt hátra, hogy sok új élménnyel gazdagodva hazatérjünk. Remélem, mindenki annyira élvezte az együtt töltött délelőttöt, mint én, és a legközelebbi Családi-hétfévén is velünk tartanak.

Lajos u.:

Május 26-án (Gyermeknapon): Gyermeknap programok

Kézműves foglalkozás: péntekenként 16.00-17.30.

Gyermektorna: csütörtökönként 16.30-17.00.

Családi-hétféje a Huszti úttal közös rendezésben.

Huszti út:

Baba-mama klub: hétfőnként 11.00-tól

Agyagozás: hétfőnként 16.00-tól

Kézműves foglalkozás: keddenként 16.00-tól 18.00-ig, szerdánként 10.00-tól 12.00-ig és 16.00-tól 18.00-ig

Családi-hétféje: május 25-26.

25-én.: Egész napos *kirándulás* (jel. a játszótereken máj.20-ig)

26-én.: *Gyermeknap programok az egész család-*

nak

„Lovagi torna“ - újabb forduló

Kerék u.:

Május 11-én (szombaton): *Kétéves a Kerék utcai játszótér!*

Születésnapi program 15.00-18.00-ig

Családi-hétféje a Huszti úttal közös rendezésben

Zemplén u.:

Kézműves foglalkozás: minden szerdán és szombaton 16.00-tól

Filmklub: *kicsiknek* - minden pénteken

nagyoknak - minden csütörtökön

Gyűrű u.:

Kézműves foglalkozás: minden kedden és szombaton

Diavetítés: péntekenként 17.00-tól

Aprók tánca (magyar táncház): a hónap második vasárnapján

A programváltoztatás jogát fenntartjuk !

Kiadja a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Budapesti Központja

Szerkesztő: Till Csaba ■ Lektorálta: Frankó András ■ A lapot írták: Balázs Viktória, Hetényi Mariann, Juhász Zsófia, Leleszné Borsi Gizella, Mészáros Márta, Král Zsuzsa ■ Tördelte: Farkas Péter ■ Felelős kiadó: Győri-Dani Lajos ■ A NYOMDAI MUNKÁKAT A FOLPRINT GYORSNYOMDA VÉGEZTE

Levél cím: 1033 Budapest III, Miklós u.32.

Telefon: 388 - 87 - 60, 388 - 89 - 20

Fax: 368 - 42 - 83

E - mail: mmszbp1@elender.hu

Website: www.kronos.hu/mmszbp

LOVAGTORNÁ

Az út Artúr várába hat állomáson keresztül vezet. Ezek a Barátság-völgyében, a Lovagi sátorban, a Rejtekdő erdőben, a Kétségek barlangjában, a Hűség tavánál és a Hit erejének hídjánál találhatóak.

Ha a Barátság-völgyében megtaláltad az 5 aranyat a páncélodra, elkészítetted a címered és a Lovagi sátorban lovaggá ütöttek, elindulhatsz a Bölcsesség ösvényén a Rejtekdő erdőbe.

Első feladat:

Az ösvényen egy öreg koldus állja utadat. Nála van a Furfang szelence. Akkor szerezheted meg, ha válaszolsz a találós kérdésre:

*Finom legény vagyok, tű fokán átbújok
De ha azután megharagszom, tenger vizét megszalasztom
Fát tőből kicsavarok, ugyan bizony ki vagyok?*

Második feladat:

Az út során csiszold a műveltségedet! Hogy hívják Artúr feleségét?
(A keresztrejtvény segít.)

Nagyon öreg ember

Győzelmet megszerez

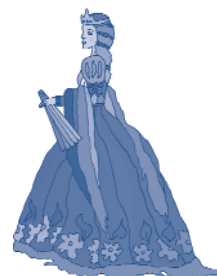
Mende - ....

Ellenséges sereget legyőz

Artúr ebben lakik

Remek paripa

Ebből 5 a páncélod ára

Harmadik feladat:

A továbbjutáshoz meg kell találnod az Ezeréves tölgy levelét. Ehhez tudnod kell, mi a tölgy termése.

Ha válaszoltál a kérdésekre, **május 25-én** a következő Lovagi tornán megszerezheted a tölgy levelét. A versenyek **3 órakor** kezdődnek.

Bármikor bezárlhatsz! Az aranyat és a címert, valamint a lovagi címet májusban is megszerezheted! Minél több kincs van a birtokodban, annál messzebb jutsz!